

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 233/23
7.6.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Ирене Вуковић, председника већа, Станиславе Митровић и Татјане Лемајић, чланова већа, у парници тужиље-противтужене АА из ..., чији је пуномоћник Саво Стевановић, адвокат из Београда, Војводе Степе бр. 246, против тужених-противтужилаца ББ и ВВ, обоје из ... ради стицања без основа, одлучујући о жалби тужиље-противтужене изјављеној против пресуде Трећег основног суда у Београду П 36930/10 од 22.11.2019. године, у седници већа одржаној дана 7.06.2023. године донео је

ПРЕСУДУ

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Трећег основног суда у Београду П 36930/10 од 22.11.2019. године у делу става првог изреке којим је обавезана тужиља-противтужена АА из ... да туженима-противтужиоцима ББ и ВВ, обоје из ..., исплати износ од 198.268,00 динара са законском затезном каматом почев од 23.5.2019. године па до исплате и износ од 158.402,48 динара са законском затезном каматом почев од 30.03.2016. године па до исплате, и у том делу се **ОДБИЈА** као неоснована жалба тужиље-противтужене.

ПРЕИНАЧАВА СЕ пресуда Трећег основног суда у Београду П 36930/10 од 22.11.2019. године у делу става првог изреке којим је обавезана тужиља-противтужена АА из ... на исплату износа од 198.628,00 динара са законском затезном каматом почев од 30.03.2016. године па до исплате, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужених-противтужилаца ББ и ВВ, обоје из ... за износ од 360 динара са законском затезном каматом почев од 30.03.2016. године па до исплате и тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужених-противтужилаца ББ и ВВ, обоје из ..., за исплату законске затезне камате на износ од 198.268,00 динара почев од 30.3.2016. године закључно са 22.5.2019. године.

УКИДА СЕ пресуда Трећег основног суда у Београду П 36930/10 од 22.11.2019. године у преосталом делу става првог изреке за износ од 12.031,45 динара са законском затезном каматом почев од 30.03.2016. године па до исплате и у ставу трећем изреке и предмет у наведеном делу **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Побијаном пресудом ставом првим изреке обавезана је тужиља-противтужена да

туженима-противтужиоцима исплати износ од 198.628,00 динара са законском затезном каматом почев од 30.03.2016. године па до исплате и износ од 170.433,93 динара са законском затезном каматом почев од 30.03.2016. године па до исплате. Ставом другим изреке одбијен је тужбени захтев тужених-противтужилаца у делу преко досуђеног износа 170.433,93 динара до траженог износа од 189.933,93 динара, а за износ од 19.500,00 динара са законском затезном каматом почев од 30.03.2016. године па до коначне исплате. Ставом трећим изреке одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против наведене пресуде жалбу је благовремено изјавила тужиља-противтужена побијајући је у ставу првом и трећем изреке због погрешно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужени-противтужиоци су одговорили на жалбу тужиље-противтужене.

Апелациони суд у Београду је испитао првостепену пресуду у границама разлога одређених чланом 372 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр. 125/04 и 111/09), који се примењује сагласно члану 506 став 1 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр.72/11 са каснијим изменама и допунама) и нашао да је жалба тужиље-противтужене делимично основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 361 став 2 тачка 1, 2, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које овај суд као другостепени суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужени-противтужиоци (супружници) су у својству даваоца издржавања и тужиља-противтужена у својству примаоца издржавања закључили уговор о доживотном издржавању који је оверен пред Четвртим општинским судом у Београду дана 28.09.2006. године под бројем РЗ 1555/06 којим су се тужени-противтужиоци обавезали да се доживотно брину и старају о тужиљи-противтуженој, да јој обезбеђују храну, брину о њеној личној хигијени, пружају јој медицинску и лекарску помоћ, набавку лекова и сваку другу помоћ и негу и обезбеђују јој потребне услове за достојанствен живот, у складу са својим могућностима. Истим уговором тужиља-противтужена се обавезала да им након своје смрти као накнаду за пружено издржавање остави, сваком од тужилаца, по 1/2 идеалног дела стана бр. ... на ... у ул. ..., на IV спрату, површине 30,92 м² уз сагласност да даваоци издржавања изврше упис постојања предметног уговора у земљишним или другим јавним књигама. Тужени-противтужиоци су испуњавали своје уговорне обавезе од закључења уговора и били са тужиљом-противтуженом у добрим односима све до момента када је она сазнала да стан у коме живи не може да прода због уписа терета-постојања уговора о доживотном издржавању са тужиоцима од када су им односи поремећени, а што је довело до прекида даљих контаката између парничних странака и неизвршавања уговорних обавеза тужилаца почев од 27.01.2009. године као дана подношења тужбе па надаље.

По тужиљиној тужби у овом поступку делимичном пресудом Трећег основног суда у Београду П 36930/10 од 20.03.2015. године усвојен је тужбени захтев тужиље-противтужене АА па је раскинут уговор о доживотном издржавању закључен дана

29.09.2006. године пред Четвртим општинским судом у Београду у предмету РЗ 1555/06 између тужених-противтужилаца ББ и ВВ, обоје из ... као давалаца издржавања и тужиље- противтужене АА из ... као примаоца издржавања, која пресуда је потврђена пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4112/15 од 30.03.2016. године, против које пресуде су тужени ББ и ВВ изјавили ревизију која је одбијена као неоснована пресудом Врховног касационог суда Рев 241/17 од 21.02.2018. године, а поступак је настављен по противтужбеном захтеву тужених-противтужилаца против тужиље-противтужене.

Утврђено је и да је покојни супруг тужиље-противтужене био стриц туженог-противтужиоца ББ који је преминуо у својој 87. години (1988. године) па је тужиља-противтужена водила спор са другим наследницима свог покојног супруга око стана у ... у ул. ... пред Четвртим општинским судом у Београду у предмету П 6305/01, те је пресудом од 24.09.2002. године обавезана да ГГ и другима плати трошкове поступка у износу од 11.000,00 динара као и да је њихов пуномоћник-адвокат... писмено позвао тужиљу-противтужену да му наведене износе исплати, након чега је тужени-противтужилац ББ својим средствима на захтев тужене дана 19.04.2003. године поштанском уплатницом наведеном адвокату уплатио износ од 11.000,00 динара и на име провизије и поштарине уплатио укупно износ од 354,00 динара, што укупно износи 11.354,00 динара. Тужени-противтужиоци су на захтев тужиље-противтужене својим средствима дана 04.04.2005. године на рачун Четвртог општинског суда у Београду на име судске таксе уплатили износ од 16.530,00 динара и на име провизије износ од 132,00 динара, укупно 16.662,00 динара и дана 07.07.2005. године на рачун Четвртог општинског суда у Београду на име судске таксе за решење уплатили износ од 1.500,00 динара и на име провизије износ од 12,00 динара, укупно износ од 1.512,00 динара. Тужиља-противтужена се, када се спор завршио, обратила туженом-противтужиоцу ББ за помоћ око продаје стана и куповине новог стана у коме би живела па се он тако ангажовао око агенција и стан је продат по цени од 69.000,00 евра, при чему је тужиљи-противтуженој припало 50% од цене коју је купац уплатио на њен рачун. Тужени-противтужилац ББ се ангажовао такође и око куповине новог стана за тужиљу-противтужену па су тужени-противтужиоци предали капару продавцу ДД који је закључио са тужиљом-противтуженом као купцем уговор о купопродаји непокретности-стана бр. 20 у ..., ул. ... који је оверен под бројем Ов. бр. 5944/06 дана 18.04.2006. године пред Четвртим општинским судом у Београду. Након закључења уговора продавац је примио на руке од тужених-противтужилаца купопродајну цену у износу од 30.500 евра, те су дана 18.04.2006. године тужени-противтужиоци на име судских такси за оверу уговора на рачун Четвртог општинског суда у Београду уплатили износ од 13.000,00 динара и 227,50 динара, а на име провизије износ од 8,30 динара, што укупно износи 13.235,83 динара. Затим су тужени-противтужиоци дана 24.05.2006. године на име административне таксе за укњижбу стана на рачун РУЈП ПЈ Нови Београд уплатили износ од укупно 140,00 динара, те дана 16.06.2006. године на име пореза на пренос апсолутних права на рачун Пореске управе-Филијала Нови Београд уплатити износ од 115.950,00 динара.

Даље, тужени-противтужиоци су дана 28.09.2006. године на рачун Четвртог општинског суда у Београду уплатили на име судске таксе за оверу уговора о доживотном издржавању износ од 1.560,00 динара и на име провизије износ од 15,98 динара, укупно износ од 1.575,98 динара, извршили су упис забележбе о постојању уговора о доживотном издржавању у јавне књиге и дана 10.09.2008.године на рачун

РГЗ Београд уплатили на име такси укупно износ од 9.323,00 динара и на име провизије укупно износ од 62,42 динара, што укупно износи 9.385,45 динара а на рачун буџета РС уплатили су на име такси износ од 520,00 динара и на име провизије износ од по 15,00 динара што укупно износи 1.070,00 динара, све укупно износ од 12.031,43 динара.

Тужени-противтужиоци су почев од закључења уговора па све до подношења тужбе испуњавали своје уговорне обавезе према тужиљи-противтуженој тако што су је редовно посећивали (2-3 пута дневно), обезбеђивали намирнице од свог новца, сваки други дан одлазили и куповали намирнице, спремали храну и носили у стан тужиље-противтужене а она долазила код њих у стан на ручак 2-3 пута недељно, набављали лекове, водили је код лекара на прегледе, доводили мајсторе у стан када је требало, спремали и чистили њен стан, једном годишње вршили генерално чишћење стана, два пута је возили у Црну Гору. Тужена-противтужиља ВВ је по струци медицинска сестра и тужени-противтужиоци су се бринули и раније о тужиљи-противтуженој и о њеном супругу, када је он био жив. Тужени-противтужилац ББ је сносио све трошкове пресељења тужиље-противтужене у стан у улици ..., те је финансирао и изводио радове на кречењу стана и неопходне поправке у стану. Тужени-противтужиоци су тако током трајања и остваривања уговора односно за две године и четири месеца укупно на име издржавања тужиље-противтужене дали износ од 198.268,00 динара односно тужиља-противтужена је примила давање услуге у наведеној вредности.

На основу овако потпуно и правилно утврђеног чињеничног стања првостепени суд је правилном применом материјалног права и то чланова 194 став 1 и 201 став 1 и 2 Закона о наслеђивању и чланова 210 став 1, 214 и 218 Закона о облигационим односима закључио да с обзиром да су тужени-противтужиоци од дана закључења уговора па све до подношења тужбе испуњавали све своје уговорне обавезе према тужиљи-противтуженој као примаоцу издржавања на начин како је то било уговорено, а имајући у виду да је уговор о доживотном издржавању раскинут, то је тужиља-противтужена дужна да туженима-противтужиоцима исплати вредност примљених давања и услуга. Имајући у виду да је тужиља-противтужена током трајања и остваривања уговора примила од тужених-противтужилаца давање и услуге у укупној вредности од 198.268,00 динара, као и издатке које су тужени-противтужиоци учинили плаћајући обавезе које је тужиља-противтужена по закону била дужна учинити односно платити (судске и административне таксе, порез на пренос апсолутних права, трошкове судских поступака) који укупно износе 158.499,78 динара, па је уз трошкове које су тужени-противтужиоци имали за оверу уговора о доживотном издржавању и упис терета по истом у укупном износу од 12.031,45 динара, крећући се у границама постављеног захтева, првостепени суд туженима-противтужиоцима досудио укупан износ од 170.433,93 динара правилно налазећи да на овај износ туженима-противтужиоцима припада законска затезна камата почев од дана 30.03.2016. године сагласно одредби члана 214 Закона о облигационим односима крећући се у границама захтева, имајући у виду да је противтужба поднета дана 07.04.2009.године, а да је пресуда којом је уговор о доживотном издржавању раскинут правноснажна дана 30.03.2016.године, сходно одредби члана 277 став 1 ЗОО.

Неосновани су наводи жалбе тужиље-противтужене којима се указује да је погрешно утврђено чињенично стање због тога што је првостепени суд без икаквог

основа навео да искази сведока које је она предложила нису веродостојни и да су супротни исказима сведока које су предложили тужени-противтужиоци, те да се не наводи у чему се огледа неверодостојност исказа саслушаних сведока које је она предложила као и због чега се не верује њеном исказу која је детаљно објаснила под којим условима је закључен уговор о доживотном издржавању и шта су све тужиоци-противтужени чинили да би стекли својину на њеном стану. Наиме, суд утврђује чињенице од којих зависи одлука о основаности захтева на основу предложених и изведених доказа и одлуку доноси по свом уверењу на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно и свих доказа заједно, односно на основу резултата целокупног поступка. Правилној оцени изведених доказа у смислу члана 8 Закона о парничном поступку претходи пре свега потпуна анализа садржине исказа сведока и парничних странака у контексту оних чињеница које су суду потребне као релевантне и важне за доношење одлуке.

Првостепени суд је поступајући у складу са наведеним овлашћењима навео разлоге због којих је поклатио веру исказима тужених-противтужилаца и сведока ЂЂ, ЕЕ, ЖЖ и ЗЗ, које у свему као правилне прихватио и овај суд, који сви сведоци су се у склопу својих сазнања о чињеницама о којима су се изјашњавали дали јасне, уверљиве и међусобно сагласне исказе чиме су у потпуности потврдили исказе тужених-противтужилаца да су редовно посећивали тужену, водили бригу о њеној исхрани, набављали јој намирнице, старали се о хигијени предметног стана, водили је код лекара, пружали јој неопходну негу и помоћ. Правилно првостепени суд није прихватио исказе тужиле-противтужене и сведока ИИ, ЈЈ, КК, ЛЛ, ЉЉ, ММ који су у супротности са исказима које је прихватио и који наводе да се о противтуженој брине ЛЛ, лице које је рођака противтужене и која је навела да живи код противтужене па је заинтересована за исход овог спора, те иако наводе и да су виђали тужиоце, минимизирају њихове пружене услуге туженој.

Неосновано се жалбом указује да је првостепени суд поступио супротно одредби члана 201 став 2 Закона о наслеђивању усвајајући захтев за давања која се односе на износе учињене пре закључења уговора о доживотном издржавању, те да се ова потраживања не могу расправљати у поступку поводом раскида уговора о доживотном издржавању. Ово зато што тужба може да садржи више тужбених захтева против истог туженог сходно одредби члана 191 став 1 Закона о парничном поступку, који захтеви могу а и не морају бити повезани истим чињеничним и правним основом (у ком случају мора бити стварно надлежан исти суд за сваки од захтева и за све захтеве мора бити одређена иста врста поступка), па су у конкретном случају испуњени услови да се води један парнични поступак о тужбеним захтевима тужилаца.

Међутим, приликом доношења одлуке првостепени суд је из чињеница које је утврдио извео погрешан закључак када је одлучујући о висини досуђеног новчаног износа туженима-противтужиоцима по основу извршених давања и услуга по уговору досудио износ од 198.628,00 динара, а на шта се основано жалбом указује. Поред тога, основано се жалбом побија правилност одлуке о припадајућој затезној камати на наведени износ због погрешне примене материјалног права. Ово зато што је уговор о доживотном издржавању раскинут, па насупају дејства раскида из члана 132 став 1 ЗОО а то је да су раскидом уговора обе стране ослобођене својих обавеза изузев обавезе на накнаду евентуалне штете.

Како је утврђено да су тужени-противтужиоци током трајања и остваривања уговора о доживотном издржавању укупно на име издржавања тужиле-противтужене дали износ од 198.268,00 динара односно тужиле-противтужена је примила давање и услуге у наведеној вредности, то је тужиле-противтужена у обавези да туженима-противтужиоцима исплати наведени новчани износ на основу одредбе члана 201 став 2 Закона о наслеђивању, док је у преосталом делу побијана одлука морала бити преиначена. Како је обрачун висине накнаде за примљена давања и услуге извршен према ценама важећим у време давања налаза и мишљење вештака за област актуарство, то на износ од 198.268,00 динара који је утврђен вештачењем дана 23.5.2019. године, туженима-противтужиоцима припада законска затезна камата сходно члану 189 став 2 ЗОО од дана вештачења до исплате, док је у преосталом делу побијана одлука морала бити преиначена.

С обзиром на изложено одлучено је као у ставу првом и другом изреке ове пресуде на основу чланова 375 и 380 тачка 3 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр. 125/04 и 111/09) који се примењује сагласно члану 506 став 1 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр. 72/11 ...55/14).

Надаље, основано се жалбом указује да је због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено у делу става првог изреке пресуде, у погледу трошкова које су тужени-противтужиоци имали поводом закључења уговора.

Раскид уговора о доживотном издржавању због поремећених односа регулисан је чланом 201 Закона о наслеђивању (“Службени гласник РС”, бр. 46/95, 101/03-Одлука УСРС) који прописује да ако се међусобни односи уговорника из било ког узрока толико поремете да постану неподношљиви, свако од њих може захтевати да суд раскине уговор (став 1), да кад суд изрекне раскид, прималац издржавања је дужан дати накнаду за примљена давања и услуге (став 2), а ако је до раскида дошло због кривице једне стране, друга страна има право на правичну накнаду (став 3).

Дакле, ако је кривица за раскид уговора без значаја у погледу опстанка уговора и обавезе примаоца да даваоцу врати примљено, ако суд мора изрећи раскид чим утврди неподношљиве односе, без обзира чијом су кривицом изазвани и ако је независно од свега тога ималац обавезан да даваоцу врати примљено, као што је у конкретном случају реч, разлика између раскида који није последица кривице неке од странака, или је узрокован обостраном кривицом и раскида који је настао због кривице само једне уговорнице постоји у материји накнаде штете-странка која је крива за раскид уговора дужна је да невиној страни исплати правичну накнаду.

Због тога се становиште првостепеног суда, да зато што је уговор о доживотном издржавању раскинут да је тужиле-противтужена дужна да туженима-противтужиоцима накнади трошкове које су тужени-противтужиоци имали поводом закључења уговора и то трошкове на име судских такси и провизија у укупном износу од 12.031,45 динара (овера уговора и упис терета-постојање уговора), за сада не може прихватити имајући у виду да првостепени суд није утврдио кривицу тужиле-противтужене за раскид уговора. Првостепени суд оцењује да тужиле-противтужена на којој је терет доказивања у смислу одредбе члана 223 ЗПП није пружила доказе на околност да је до раскида предметног уговора о доживотном издржавању дошло кривицом тужених-противтужилаца, односно да тужени-противтужиоци све своје

уговорне обавезе према тужили-противтуженој нису извршили на уговорени начин, али не даје разлоге за утврђење кривице тужиле-противтужене за раскид уговора а што је чињеница која је од утицаја за примену члана 201 став 3 Закона о наслеђивању у погледу ових трошкова које су тужени-противтужиоци имали поводом закључења уговора о доживотном издржавању.

Како је због погрешне примене материјалног права првостепени суд пропустио да правилно утврдио чињенично стање побијана пресуда је морала бити укинута у преосталом делу става првог изреке на основу одредбе члана 377 став 2 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр.125/04 и 111/09) у вези члана 506 ЗПП (“Службени гласник РС”, бр.72/11... 55/14) и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење, а укинута је и решење о трошковима поступка јер зависи од коначног исхода спора.

На новој главној расправи првостепени суд ће поступити по примедбама из овог решења, па ће ценити испуњеност услова за накнаду трошкова тужених-противтужилаца у укупном износу од 12.031,45 динара за оверу уговора и упис забележбе постојања уговора у јавне књиге применом правила прописаног одредбом члана 201 став 3 Закона о наслеђивању уз навођење јасних и довољних разлога. Оценом изведених доказа у смислу одредбе члана 8 ЗПП утврдиће све чињенице битне за ово потраживање тужених-противтужилаца, јер да би се са успехом потраживали наведени трошкови мора да буде испуњен услов из наведене законске одредбе а то је кривица тужиле-противтужене за раскид уговора о доживотном издржавању. Уколико суд у даљем току поступка утврди да је до раскида уговора дошло због кривице тужиле-противтужене, тужени-противтужиоци би имали право на ову накнаду.

Пошто утврди ову битну чињеницу првостепени суд ће, имајући у виду одредбу члана 398 сада важећег Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр. 72/11 са каснијим изменама и допунама) који ће се примењивати у наставку поступка сходно члану 506 став 2 ЗПП, правилно и потпуно утврдити чињенично стање и правилном применом материјалног права донети нову, јасно образложену и на закону засновану одлуку.

**Председник већа-судија
Ирена Вуковић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић